



REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:1

2016-09-22

M2015/00038/Ee

Miljö- och energidepartementet

Affärsverket svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Ansökan om förlängd nätkoncession för linje för en 400 kV ledning mellan Kimstad – Sege – Arrie inom Östergötlands, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län samt ansökan om ny koncession för ledningen med ny luftledningssträckning avseende passagen genom Staffanstorps tätort

4 bilagor

Regeringens beslut

Regeringen godkänner de i ärendet redovisade miljökonsekvensbeskrivningarna.

Regeringen beviljar med stöd av ellagen (1997:857) Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) förlängd giltighetstid för 400 kV ledningen Kimstad–Sege–Arrie inom Östergötlands, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län samt ansökan om ny koncession för ledningen med ny luftledningssträckning avseende passagen genom Staffanstorps tätort, se bilaga 1 för kartor över hela sträckan och bilaga 2 för detaljerad karta för passagen genom Staffanstorps tätort.

Regeringen beslutar även att ledningen ska ges en ny luftledningssträckning söder om Södra Sandby i enlighet med Energimarknadsinspektionens förslag, se bilaga 3 för detaljerad karta för passagen söder om Södra Sandby.

Nätkoncessionen erhåller anläggningsnumret 8000 FB och gäller tills vidare med möjlighet till omprövning efter 40 år.

Regeringen avslår yrkanden om att ledningen ska markförläggas, syn på platsen och att ärendet ska återförvisas till Energimarknadsinspektionen för förnyad handläggning.

Regeringen tar inte upp yrkanden som rör placering av transformatorstationer och ersättningsfrågor till prövning.

Tillståndet förenas med följande villkor, se nedan. Yrkanden om andra villkor avslås.

Villkor:

1. Den ledningsdel genom Södra Sandby som ersätts av det framtagna alternativet och den ledningsdel genom Staffanstorps tätort som ersätts av den nya sökta sträckningen ska raseras inom tre år efter färdigställandet av de nya ledningsdelarna. Svenska kraftnät ska skriftligt anmäla till Energimarknadsinspektionen när raseringen har skett.
2. För fastigheterna [REDACTED] i Högsbys kommun, [REDACTED] i Olofströms kommun, [REDACTED] i Höör kommun, [REDACTED] i Eslövs kommun samt [REDACTED] och [REDACTED] i Kristianstads kommun ska Svenska kraftnät vidta lämplig åtgärd genom att förvärva byggnad eller fastighet, bygga om ledningen förbi aktuella bostäder, flytta bostadshus eller, i de fall det är möjligt, bygga skärmslingor i syfte att reducera exponeringen från magnetfälten. Väljer Svenska kraftnät alternativet med skärmslingor ska affärsverket dokumentera att en reduktion av magnetfälten för byggnaden kan uppnås med minst 50 procent.
3. Svenska kraftnät ska rapportera när de har sänkt strömlasterna för de delar av ledningssträckan som en sänkning är planerad att ske. Om Svenska kraftnät helt eller delvis inte utför de planerade sänkningarna, eller höjer strömlasterna igen efter det att sänkningen har skett, ska Svenska kraftnät i stället redovisa lämplig åtgärd i form av att förvärva byggnad eller fastighet, bygga om ledningen förbi aktuella bostäder, flytta bostadshus eller, i de fall det är möjligt, bygga skärmslingor i syfte att reducera exponeringen från magnetfälten, för de fastigheter som inte är med i fastighetsuppräknningen i villkor 2 och som inte kommer att få godtagbar magnetfältsexponering på grund av att sänkningen av strömlasterna inte har skett, eller endast har skett tillfälligt. Väljer Svenska kraftnät alternativet med skärmslingor ska affärsverket dokumentera att en reduktion av magnetfälten för byggnaden kan uppnås med minst 50 procent.
4. För fastigheten [REDACTED] i Svedala kommun ska Svenska kraftnät kontrollera förhållandena på fastigheten med avseende på de elektriska fälten och vid behov vidta erforderliga åtgärder för att minska exponeringen från de elektriska fälten.

5. För fastigheten [REDACTED] i Lunds kommun ska Svenska kraftnät vidta lämplig åtgärd för att förvärva berört bostadshus eller fastigheten eller flytta bostadshuset för att undvika hög exponering från de elektriska fälten.
6. Svenska kraftnät ska före och under arbetet med att dra ledningen genom Natura 2000-området Revingefältet samråda med Lunds kommun och Länsstyrelsen i Skånes län för att säkerställa att ledningarna och ledningsstolparna placeras och arbetet utförs på så sätt att minsta möjliga påverkan uppstår på området.
7. Svenska kraftnät ska förse den del av ledningen som kommer att byggas inom Revingeheds övningsfält med hindermarkering. Omfattningen och utförandet av hindermarkeringen ska före utförandet beslutas i samråd med Försvarmakten och Fortifikationsverket.

Åtgärderna enligt villkor 2 och rapporteringen om sänkta strömlaster enligt villkor 3 ska ske inom tre år räknat från dagen för detta beslut. Åtgärder enligt villkor 4 ska ske inom sex månader räknat från dagen för detta beslut. Inom denna tid ska Svenska kraftnät även skriftligen meddela Energimarknadsinspektionen om vilka åtgärder som har vidtagits. För det fall Svenska kraftnät väljer att bygga om ledningen förbi aktuella bostäder erinras affärsverket om att ny koncession kan krävas för den del som byggs om.

Ärendet

Svenska kraftnät ansökte den 18 maj 2001 om förlängd nätkoncession för en 400 kV ledning mellan Kimstad–Sege–Arrie inom Östergötlands, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län. Koncessionen har en total längd om ca 500 kilometer. Ansökan avsåg en gemensam ansökan om nätkoncession för fem befintliga nätkoncessioner.

Vid handläggningen hos Energimarknadsinspektionen (Ei) justerade Svenska kraftnät, i en skrivelse av den 1 juli 2005, sin ansökan avseende passagen vid Staffanstorps tätort och Svenska kraftnät ansökte om en ny sträckning för denna passage (utredningsalternativ 5).

Vidare kompletterade Svenska kraftnät, i en skrivelse av den 7 juli 2007, sin ansökan med en ny utredning avseende en ny sträckning för passagen vid Södra Sandby (utredningsalternativ 4). Svenska kraftnät har dock inte gjort någon justering av ansökan vad gäller passagen vid Södra Sandby.

I en ytterligare kompletterande skrivelse av den 6 oktober 2011 upplyste Svenska kraftnät om att årsmedelströmlasterna från ledningssträckan Simpevarp–Arrie från 2016 kommer att öka med omkring dubbla värdet jämfört med de värden som redovisades 2001. För ledningssträckorna Nybro–Hemsjö och del av Hemsjö–Barsebäck, till Hurva kommer strömlasten att fyrdubblas. Detta innebär att årsmedelvärdena för magnetfälten ökar i motsvarande mån.

Den 26 juni 2012 överlämnade Ei till regeringen det yttrande med förslag till beslut över Svenska kraftnäts ansökan om förlängd giltighetstid för 400 kV ledningen Kimstad–Sege–Arrie som framgår av *bilaga 4*.

Av Ei:s yttrande framgår att Ei i huvudsak tillstyrker Svenska kraftnäts ansökan om förlängd giltighetstid för 400 kV ledningen Kimstad–Sege–Arrie inom Östergötlands, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län samt ansökan om ny koncession för ledningen med ny luftledningssträckning avseende passagen genom Staffanstorps tätort (utredningsalternativ 5) med i yttranden angivna ändringar och villkor.

Ei föreslår även att regeringen föreskriver att ledningen ska ges en ny luftledningssträckning söder om Södra Sandby i enlighet med utredningsalternativ 4 om Svenska kraftnät redovisat, med en mindre justering, samt med ett villkor som framgår av Ei:s yttrande.

Slutligen föreslår Ei att ansökan kompletteras med vissa villkor som gäller delar av den övriga sträckningen för koncessionen.

Remissinstansernas yttrande

Inledning

Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) har berett sakägare, berörda kommuner, berörda myndigheter och andra intresserade tillfälle att yttra sig över Ei:s skrivelse.

Vid handläggningen i Regeringskansliet har ett antal synpunkter framförts. Nedan redovisas en sammanfattning av intressenternas synpunkter under olika frågeställningar som framförts angående bl.a. olika delsträckor av koncessionsansökan. För remissinstansernas synpunkter vid Energimarknadsinspektionens handläggning hänvisas till inspektionens yttrande, *se bilaga 4*.

Yttranden som avser sträckningen genom Staffanstorps tätort

Intressenter som anser att ansökan bör avvisas

Staffanstorps kommun har anfört bl.a. följande. Kommunen vill i första hand att ansökan avvisas, åtminstone vad gäller den del som avser passagen i norr vid Staffanstorps tätort, bl.a. på grund av att

verksamhetens störning är okänd och att miljökonsekvensbeskrivningen inte uppfyller uppställda krav t.ex. saknas bedömning av effekt av framtida strömlast och effekt av samverkande ledningars påverkan. Kommunen noterar att Ei i sitt yttrande till regeringen uppger att underlaget redovisar samverkan med övriga ledningar. Kommunen anser det finns allvarliga brister i underlaget, vilket leder till en felaktig beskrivning av magnetfältens utbredning. Kommunen ifrågasätter starkt trovärdigheten i slutsatserna om magnetfält, mot bakgrund av de stora skillnaderna i underlagen.

Intressenter som anser att ledningen bör markförläggas eller flyttas vid Staffanstorps tätort

Staffanstorps kommun har bl.a. anfört följande. I första hand anser kommunen att ansökan bör avvisas för att det krävs förnyad utredning av Ei i ärendet. Vidare anser Staffanstorps kommun att de framtida driftsförhållandena för ledningens sträckning genom kommunen har blivit ännu mer osäkra än tidigare. De beräkningar som kommunen låtit göra av magnetfältens utbredning baseras på antaganden av teknisk maximal drift i nuvarande faslinor. Svenska kraftnät anger nu att dessa behöver uppgraderas med grövre faslinor, vilket innebär att ledningen kan ha ännu större strömlast och därmed ge upphov till ännu starkare elektromagnetiska fält med ännu större utbredning och ännu större risk för människors hälsa. Den valda tekniken med konventionell luftledning har ett korridorbehov som inte kan tillgodoses utan oacceptabel risk för påverkan på närboende människors hälsa.

Staffanstorps kommun finner att det i dagsläget endast finns en teknik där ändamålen kan nås med acceptabelt intrång. Kommunen ser därför markkabel som det enda tillgängliga alternativet, dvs. som uppfyller krav på skyddsåtgärder. Eftersom det bara finns ett lagligen godtagbart alternativ, finns inte grund för att jämföra kabelkostnader med andra tekniska upplägg som t.ex. luftledning eftersom dessa inte är lagligen genomförbara. Det innebär att kostnaderna för kabellösning inte utgör en merkostnad utan den faktiska kostnaden för tillgänglig lösning. Svenska kraftnät påstås, att utredningsalternativ 5 gör att samtliga bostadshus som berörs får ett magnetfältsvärde $0,4 \mu\text{T}$ (mikrotesla) vid en flytt av ledningen, är även felaktigt. Kommunen vill därför att kraftledningen markförläggas vid passagen av Staffanstorps tätort.



har bl.a. anfört att det saknas magnetfältberäkningar för 400 kV och 130 kV ledningarna tillsammans, vilket ska vara genomfört vid prövning av ny koncession (utredningsalternativ 5). I detta fall ska man även inkludera de belastningsfall som kan bli aktuella under koncessionsperioden. De

anser även att regeringen ska säkerställa att magnetfältsvärdena för berörda hus inte ska överstiga 0,3 mikrotlesa genom att ange att ledningen grävs ner alternativt flyttas längre norrut än förslag till nuvarande sträckning vid Staffanstorp tätort samt att begränsningar införs i koncessionen. De vill även att det i regeringsbeslutet anges ett senaste datum för genomförande.

Yttranden som avser sträckningen vid Södra Sandby

Intressenter som inte motsätter sig en flytt av ledningen

[REDACTED] har bl.a. anfört de förordar utredningsalternativ 4 men att koncessionen inte ska medges om inte Svenska kraftnät löser in fastigheter med magnetfält vid bostäder som överstiger 0,4 mikrotlesa.

[REDACTED] har bl.a. anfört att ledningen bör flyttas i enlighet med utredningsalternativ 4. Om en flytt av ledningen inte kommer att ske så kommer det att leda till att fler boende i närheten av den befintliga ledningen kommer att drabbas av mycket höga magnetfältsvärden som kommer öka ytterligare i samband de kommande ökande strömlasterna.

Kommunstyrelsen i Lund har bl.a. anfört följande. Svenska kraftnät anger att en ombyggnad förbi Södra Sandby inte är rimlig om man ser till kostnaden. Den relevanta kostnaden att beakta är mellanskillnaden som blir mellan kostnaden av att flytta ledningen och kostnaden för att riva befintlig ledning och bygga upp den i befintligt läge med nya stolpar etc. En ombyggnad bör således ske.

[REDACTED] har bl.a. anfört att antingen flyttar man ledningen eller så får den vara kvar men då ska Svenska kraftnät lösa in de fastigheter som riskerar ett högre magnetfält än 0,4 mikrotlesa. Ett sista alternativ är att gräva ner ledningen.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de har krävt och argumenterat för en alternativ dragning av ledningen längre österut än utredningsalternativ 4. Tyvärr har inte föreningen fått gehör för detta förslag. Under de omständigheter som råder tvingas föreningen att acceptera utredningsalternativ 4 som en kompromiss för att få kraftledningen ut ur Skatteberga och därigenom skona så många familjer som möjligt.

Intressenter som anser att ledningen ska dras i befintlig ledningssträcka

NCC AB har bl.a. anfört följande. Bolaget bedriver täkt av kambrisk sandsten, kvartsit. Fyndigheten är klassad som riksintresse för landets materialförsörjning. NCC delar inte Ei:s bedömning att konsekvenserna

av en alternativ dragning av ledningen över riksintresset kambrisk sandsten skulle bli små. NCC anser därför att fortsatt koncession för ledningen bör ges i befintlig sträckning vid Södra Sandby.

Procordia AB har bl.a. anfört att det innebär hälsorisker att bedriva jordbruksverksamhet som t.ex. plockningsarbete i närheten av en elledning. Procordia anser därför att fortsatt koncession för ledningen bör ges i befintlig sträckning vid Södra Sandby.

[REDACTED]

har bl.a. anfört följande. De motsätter sig en flytt av ledningen enligt utredningsalternativ 4 bl.a. av skälen att den nya dragningen påverkar naturlivet negativt, att de riskerar störande buller och strålning samt att landskapsbilden påverkas negativt. Skärmslingor skulle i stället kunna användas för att begränsa strålningen för nuvarande dragningen genom Södra Sandby. Utredningsalternativ 4 orsakar därför fler hälso- och miljöstörningar än vad kraftledningen gör på sin nuvarande plats. Utredningsalternativ 4 strider även mot Naturvårdsverkets riktlinjer för industriell verksamhet som även omfattar kraftledningar. Ei bortser från att myndigheterna Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten i sina uttalanden till Ei inte finner en flytt enligt utredningsalternativ 4 motiverad varken av strålningskäl eller ur samhällsekonomisk synpunkt.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de motsätter sig en flytt. Ledningen kommer att försvåra närings- och jordbruksverksamhet på deras fastigheter samt innebära säkerhetsrisker för anställda.

[REDACTED] har bl.a. anfört följande. De motsätter sig en flytt av ledningen för den delen av sträckningen som går vid Revingefältets västra kant, området vid Gravaregården nära Skatteberga. De befarar att den aktuella nya 400 kV-ledningen kan medföra såväl olägenheter som rena säkerhetsbrister i den näringsverksamhet med hästar som de driver. Enligt förslaget ska ledningen dras rakt över uppfartsvägen till terrängbanan samt precis över platsen för urlastning av hästtransporterna och uppvärmning.

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. Om ledningen flyttas och placeras utanför deras hus blir de av medicinska skäl tvungna att flytta från sitt hus. Värdet på deras fastighet kommer att gå ner medan de som slipper ledningen där den går i dag får ett höjt värde på sina hus.

Intressenter som anser att ledningen bör markförläggas vid Södra Sandby

[REDACTED]

anfört att ledningen bör markförläggas bl.a. av skälet att stolpar på fastigheterna är ett betydande brukningshinder för att bedriva närings- eller jordbruksverksamhet på fastigheterna med medföljande ekonomisk skada.

[REDACTED] har bl.a. anfört följande. Utredningsalternativ 4 strider mot miljölagstiftningen på fler än 50 punkter. Utredningsalternativ 4 orsakar fler hälso- och miljöstörningar än kraftledningen gör på sin nuvarande plats. Det finns skonsammare och mer ekonomiska alternativ än att flytta ledningen i Södra Sandby till utredningsalternativ 4, t.ex. uppförande av nya ledningsstolpar som minskar de magnetiska fälten eller skärmslingor vid befintlig ledning. På 15 år har tekniken för nedgrävning och drift av markkabel förfinats och blivit billigare. De stora konsekvenserna vid en flytt enligt utredningsalternativ 4 samt de stora tekniska framstegen kring markkablarna medför att det vore ansvarslost att inte återigen utreda nedgrävningens möjlighet.

[REDACTED]

[REDACTED] har bl.a. anfört följande. De är oroade över att ledningen kommer att flyttas närmare deras hus. De oroar sig bl.a. för eventuella hälsorisker (strålning), värdeminskning på husen och ser inte heller den samhällsekonomiska nyttan med att flytta ledningen. Ledningen kommer bl.a. att påverka ett Natura 2000-område samt jaktmöjligheter. Att gräva ner ledningen är ett alternativ.

Lantbrukarnas riksförbund Skåne (LRF) ha bl.a. anfört att man yrkar att intrångsersättning och ersättning för skördeminskning och ökad arbetstid ska utgå till drabbade markägare samt att berörda markägare ska kunna utse en besiktningsman som bedömer de skador som uppkommer under anläggningsarbetet och som bekostas av Svenska kraftnät. I de fall förändringar ska göras kräver de att ledningarna läggs ner i marken.

Intressenter som anser att ärendet ska återförvisas

[REDACTED] har bl.a. anfört att ärendet bör återförvisas till Ei för en förnyad utredning om man kan utnyttja det faktum att en likströmskabel finns i närområdet.

Intressenter med synpunkter på dragningen på deras fastigheter

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. Om det beslutas om en flytt av ledningen vill de att placeringen av stolpe [REDACTED] utreds vidare. Den är i dagsläget föreslagen att placeras alldeles vid deras tomtgräns, ca 100 meter från bostadshuset men den borde flyttas i sydvästlig riktning. De vill också att en ny utredning görs efter de ändrade förhållanden som uppkommit.

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. Stolpe [REDACTED] ska placeras på deras fastighet men på en illa vald plats då platsen nyttjas till betesmark i deras verksamhet. De anser att stolpen ska placeras ett antal meter längre österut på en grannfastighet där också stolpe [REDACTED] är placerad.

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. I första hand önskar de en annan sträckning som inte berör deras jordbruksfält. I andra hand att stolpe [REDACTED] får samma plats som den har i dag. I dag står stolpen i gränsen mellan en grannfastighet och deras fastighet. De har redan en stolpe till som står inne i fältet och skulle en stolpe tillkomma inne i fältet måste de lägga ner driften p.g.a. att arealen är så liten.

Yttranden gällande övriga delar av ledningen

Yttranden gällande sträckan inom Kristianstads kommun

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. Att Svenska kraftnät förvärvar deras fastigheter är inte aktuellt för dem. Tomt och byggnad medger inte heller att flyttning av ledningen så att magnetfältet minskar. Byggande av skärmslinga återstår då som enda tänkbara åtgärd. Detta motsätter de sig dock eftersom en skärmslinga torde förstöra miljön intill bostadshuset.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de begär att mätningar av magnetfälten ska ske på deras fastigheter. Om mätningarna visar på höga magnetfältsvärden så begär de att Svenska kraftnät ska vidta åtgärder.

Ledningssträckningen genom Oskarshamns kommun

[REDACTED] har bl.a. anfört han anser att ansökan om förlängd koncession ska avslås. Markägarna har fått för låg ersättning och markägarna borde få årlig ersättning baserad på skogens bonitet för nästkommande koncessionsperiod. Stolparna borde göras väsentligt högre så att en viss del av kraftledningsgatan kan återbeskogas. Han begär att ny koncession inte beviljas förrän ovanstående frågor gått igenom.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de känner stark oro för magnetfälten från ledningen. De har även drabbas av störande ljud och elektriska stötar från ledningen.

[REDACTED] har bl.a. anfört att han önskar veta om det blir omförhandlingar av intrångsavtal och om ny ersättning utgår.

Ledningssträckningen genom Bromölla kommun

[REDACTED] som är en fastighetsägare som berörs av villkor 2 i Ei:s förslag till beslut, har anfört bl.a. följande. Han vill att Svenska kraftnät tar sitt ansvar och vidtar nödvändiga åtgärder för att han ska få en riskfri boendemiljö.

Ledningssträckningen genom Olofströms kommun

[REDACTED] har bl.a. anfört att han önskar information om framtida magnetiska fält och om ledningsträckningen eller höjden på ledningen kommer att ändras vid passagen vid hans fastighet.

[REDACTED] har anfört bl.a. följande: Ansökan om förlängd nätkoncession tillstyrks under förutsättning att samtliga bostäder får magnetfältsvärden under 0,4 mikrotTesla vid den aktuella ledningen alternativt att bostadsfastigheter med högre värden kan lösas in.

Ledningssträckningen genom Västerviks kommun

[REDACTED] har bl.a. anfört att han skulle föredra att se ledningen flyttas längre ifrån hans hus.

[REDACTED] har anfört att en ny intrångsersättning bör utgå för den nya koncessionsperioden.

Ledningssträckningen genom Mönsterås kommun

[REDACTED] har bl.a. anfört att hon motsätter sig den aviserade effekthöjningen för ledningen eftersom den påverkar hennes jordbruksverksamhet. Hon anser att de gränsvärden som gäller för nyproduktion av ledningar i motsvarande storleksordning ska gälla även vid förändringar i befintlig koncession.

Ledningssträckningen genom Högsby kommun

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. I första hand anser hon att ledningen på hennes fastighet ska grävas ned i marken. I andra hand att ledningen får en ny sträckning på hennes fastighet. I sista hand att skärmslingor installeras på hennes fastighet för att reducera magnetfältet med ca 50–70 procent. Hennes fastighet har plåttak som gör att även elektriska urladdningar förekommer och detta är något som Svenska kraftnät måste göra något åt. Vidare yrkar hon på ny förhandling gällande intrångsersättning.

Ledningssträckningen genom Karlshamns kommun

[REDACTED] anför bl.a. följande. De ställer sig generellt positiva till Ei:s förslag till beslut. De yrkar att det läggs till en punkt 5 under villkoren med följande förslag till text: *Svenska kraftnät ska vid underhåll, som innebär intrång utanför ledningsgatans bredd av 52 meter, ersätta fastighetsägarna enligt svensk lag/expropriationslagen och med rådande marknadsvärden. Dessa förrättningar ska avslutas inom rimlig tid – maximalt två år.*

Ledningssträckningen genom Höörs kommun

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. Han är orolig för att de ökade strömlasterna kommer att påverka deras hälsa på lång sikt. Han kräver att regelbundna mätningar utförs framöver i tiden.

Ledningssträckningen genom Staffanstorps kommun

[REDACTED] har anfört bl.a. följande. De är oroliga för att de ökade strömlasterna kommer att påverka deras hälsa på lång sikt. De kräver att regelbundna mätningar utförs framöver i tiden om regeringen beslutar om att förlänga Svenska kraftnäts tillstånd.

Ledningssträckningen genom Nybro kommun

Nybro kommun har anfört bl.a. följande. För att skydda människors hälsa bör Svenska kraftnät utföra någon av de åtgärder som Ei föreslår i sitt yttrande till regeringen för bostadshus belägna i närheten av ledningen. Dock anser kommunen att de berörda fastigheterna i Nybro kommun ska behandlas lika och att skärmslingor inte är ett alternativ, då de inte kan tillämpas på alla fastigheter.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de drabbas av sjukdomssymtom som de tror har med ledningen att göra. De går inte med på att ledningen byggs ut så att belastningen stiger ännu mer.

[REDACTED] har bl.a. anfört att hon saknar uppgifter om de magnetiskafälten på hennes fastigheter och det bör utredas innan ansökan om förlängd nätkoncession beviljas.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de är mycket oroliga för befarade hälsorisker och önskar information om vilka åtgärder de kan vidta samt vilka åtgärder de har rätt till av Svenska kraftnät. För att undvika höga magnetfält så anser de att ledningen ska markförläggas, vilket på sikt även kommer att bli billigare.

[REDACTED] har bl.a. anfört att de vill ha besked om vad som

kommer att hända med deras hus eftersom de ligger ca 30 meter från kraftledningen. De anser att ledningen ska flyttas eftersom det finns gott om plats för en ny sträckning.

Ledningssträckningen genom Svedala kommun

Svedala kommun har anfört bl.a. följande: Villkor 4, som gäller fastigheten [REDACTED] i Svedala kommun, i Ei:s förslag bör förtydligas för att klargöra vilket resultat som ska uppnås inom den berörda fastigheten så att fastighetsägarna inte längre ska behöva uppleva olägenhet av närheten till elledningen. Svedala kommun pekar även på bullersituationen för de närboende kring transformatorstationen i Arrie (Kärrstorp 5:11) Den rubricerade koncessionen borde inte tillstyrkas innan bullerproblematiken kring anslutningspunkten, transformatorstationen inom fastigheten Kärrstorp 5:11, är helt utredd. Vidare bör även koncessionens övriga anslutningspunkter inkluderas i ansökan och det bör utredas vilken miljöpåverkan som en fortsatt koncession ger upphov till och vad som är nollalternativet.

Ledningssträckningen genom Burlövs kommun

Burlövs kommun har anfört bl.a. följande. Kommunen yrkar att regeringen beslutar att återförvisa ärendet till Ei för förnyad och samordnad prövning i ett sammanhang för ledningarna Kimstad–Sege–Arrie, Sege–Hörby och Sege–Mörarp. Kommunen yrkar vidare att enskilda och kumulativa fält beräknas utefter den tekniskt möjliga maxlasten på ledningsnätet/näten samt att handläggningen och koncessionsprövningen tar hänsyn till framtida regionalt lämpliga utbyggnadsområden för bostäder. Kommunen yrkar slutligen att ledningarna markförläggs. Burlövs kommun önskar förtydliga att man inte yrkar att fastigheter med högra värde än 0,4 mikrotlesa ska köpas in av Svenska kraftnät.

Ledningssträckningen genom Eslövs kommun

Eslövs kommun har anfört bl.a. följande. Fastigheterna [REDACTED], som berörs av villkor 3 i Ei:s förslag till beslut, ligger nära ledningen och är utsatta för höga magnetfält. Magnetfältstyrkan (årsmedelvärde) för fastigheterna ligger på 3,8 mikrotlesa respektive 3,0 mikrotlesa. Svenska kraftnät har i sin utredning visat att det finns möjlighet att flytta ledningen längre från dessa hus eller att uppföra s.k. skärmslingor för att reducera magnetfälten. Bedömningen är att ärendet borde föranleda en ny koncessionsansökan. För det fall koncession meddelas bör den tidsbegränsas till max 10 år.

Ledningssträckningen genom Tingsryds kommun

[REDACTED] har bl.a. anfört att undersökningar av störningar från kraftledningen avseende buller och strålningsrisk bör utföras före det att koncessionen medges.

Särskilda yttranden om magnetfält

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har anfört bl.a. följande i frågan om magnetfält. Sedan SSM tidigare yttrade sig i ärendet har SSM genomfört en magnetfältsstudie i svenska bostäder och resultaten från denna studie har gjort det möjligt för myndigheten att precisera vad som i bostäder anses vara normala värden och vad som kan anses vara kraftigt förhöjda värden.

Vad SSM anser vara normala/förhöjda värden är följande: Lågfrekventa magnetfält anses vara:

- normala om de understiger 0,2 mikrotlesa och
- kraftigt förhöjda om de överstiger 2,0 mikrotlesa i medelvärde i boendemiljön räknat över ett helt år.

Det finns inga bindande gränsvärden för magnetfält. Det som epidemiologiska studier (statistiska studier på människor) hittills indikerat är att magnetfält runt 0,4 mikrotlesa eller högre i årsmedelvärde i anslutning till kraftledningar är associerade med en något förhöjd sjukdomsfrekvens i sjukdomen barnleukemi. Studier av lågfrekventa magnetfält i Sverige har visat att ca 95 procent av bostäderna har ett årsmedelvärde som understiger 0,2 mikrotlesa. De nivåer som här kan bli aktuella ligger betydligt över vad som är normalt i Sverige. Utifrån myndigheternas försiktighetsprincip för lågfrekventa elektriska och magnetiska fält finns det därför skäl att överväga att vidta åtgärder i enlighet med Ei:s förslag om detta kan ske till rimliga kostnader.

SSM anför vidare att WHO anser att åtgärder för att sänka magnetfältsexponering endast är motiverat om det kan göras till mycket låga kostnader.

Svenska kraftnäts yttrande

Inledning

Nedan redovisas relevanta delar Svenska kraftnäts yttranden i ärendet.

Perspektivplan 2025

Av Svenska kraftnäts Perspektivplan 2025 framgår det bl.a. följande. För att utnyttja Sydvästlänkens fulla kapacitet, säkra framtida elförsörjning av Malmöregionen, upprätthålla handelsmöjligheterna till Tyskland och möjliggöra anslutningen av havsbaserad vindkraft till Sydsverige behöver 400 kV-ledningarna till Hurva–Sege och Hurva–Barsebäck uppgraderas med grövre faslinor. Detta är ett omfattande arbete eftersom även ledningsstolparna kommer att behöva bytas. Det kan också medföra att dragningen av nuvarande ledningar kan behöva justeras. Dessa åtgärder har inte kunnat förutses tidigare, varför de inte heller finns omnämnda i de olika yttranden som genom åren lämnats i detta koncessionsärende.

Åtgärderna har emellertid stor relevans, eftersom Hurva–Sege utgör en del av ledningen Kimstad–Sege–Arrie.

Gällande alternativ markförläggning

Svenska kraftnäts beräkningar av kostnaden för markkabel är baserade på faktiska erfarenheter och bedöms vara fullt tillförlitliga. Det är normalt inte aktuellt att markförlägga ledningar som ingår i stamnätet. Utöver de särskilda krav som ställs på överföringskapacitet och driftsäkerhet i stamnätet finns det på stamnätets spänningsnivåer tekniska hinder mot att kablifiera växelströmsförbindelser på längre sträckor. Markkablarna i Sydvästlänken är likströmskablar. Likströmstekniken används endast i undantagsfall. Den kräver omriktarstationer i båda ändar. Det är anläggningar som tar stor plats och som har många komponenter som utgör potentiella felkällor. De är dessutom dyra, ca 500 miljoner kronor per anläggning. Likström på kortare sträckor är därför aldrig aktuellt.

Ökade strömlaster

Svenska kraftnät har anfört bl.a. följande. Delsträckan Hurva–Sege kommer att behöva förnyas med byte av linor och stolpar. Förnyelsen gör att ledningen kan klara högre strömlaster, vilket också krävs för att fullt ut kunna nyttiggöra Sydvästlänkens kapacitet och ansluta havbaserad vindkraft. Med hänsyn tagen till samtliga planerade åtgärder på stamnätet visar beräkningar av framtida strömlaster lägre värden än vad som tidigare konstaterats längs med hela ledningssträckan Kimstad–Sege–Arrie förutom för delsträckorna från Kimstad (norr om E4)–Simpevarp och Hurva–Sege där strömlasterna beräknas att öka.

Utifrån de beräknade framtida strömlasterna har Svenska kraftnät gjort nya magnetfältsberäkningar för fastigheterna längs Kimstad–Sege–Arrie. Av beräkningarna framgår att tolv fastigheter med bostäder får ett magnetfältvärde över 4,0 mikrot Tesla. Åtta av de tolv fastigheterna ligger vid delsträckan genom Södra Sandby/Skatteberga. Magnetfälten vid samtliga dessa fastigheter kan hanteras genom förvärv av fastigheten alternativt byte till kompaktstolpar. Höjden på dagens stolpar varierar något och ett byte till kompaktstolpar kan innebära att totalhöjden ökar med en till tre meter.

Ledningssträckan genom Staffanstorps tätort

Svenska kraftnät bedömer att utredningsalternativ 5 där ny luftledning placeras norr om den befintliga ledningen förbi Staffanstorps tätort, ger väsentliga förbättringar för boendemiljön. Utifrån genomförda beräkningar får samtliga bostadshus ett magnetfältvärde under 0,4 mikrot Tesla vid en flytt av ledningen och påverkan på landskapsbilden bedöms som liten i det storskaliga jordbrukslandskapet. Kostnaden för en ombyggnad av ledningen enligt utredningsalternativ 5 har beräknats till mellan fem och sex miljoner kronor. Mot denna bakgrund har Svenska kraftnät bedömt att en ombyggnad av ledningen vid passagen av

Staffanstorp enligt detta alternativ är en åtgärd som kan vidtas till rimliga kostnader och konsekvenser i övrigt för att reducera magnetfälten i enlighet med myndigheternas försiktighetsprincip om lågfrekventa elektriska magnetiska fält.

Vad gäller frågan om kablifiering så anser Svenska kraftnät att med de särskilda krav som ställs på stamnätet beträffande överföringskapacitet och driftsäkerhet så motsätter sig Svenska kraftnät bestämt en kablifiering av sträckan förbi Staffanstorp.

Ledningssträckan vid Södra Sandby

Svenska kraftnät framför att verket sedan 2002 har utrett ett antal olika alternativ genom och förbi Södra Sandby. Svenska kraftnät har på bästa sätt försökt ta fram en alternativ genomförbar sträckning. Nackdelarna med dagens ledning kan inte värderas utan att man även beaktar de negativa konsekvenserna av en dragning söder om Södra Sandby. Utredningsalternativ 4 innebär negativa konsekvenser för landskapsbilden och naturmiljön samt intrång i Natura 2000-område, naturreservat, biotopskydd och strandskydd. Det påverkar också flera fastighetsägares och näringsidkares intressen. Dagens ledning har däremot funnits där under snart 50 år och miljön har stabiliserats och anpassats efter ledningen. De Natura 2000-områden som finns har bildats efter det att kraftledningen togs i drift. Ledningen kan knappast utgöra ett hinder för att utveckla regionen. Redan i dag finns bebyggelse på ömse sidor om ledningen och den har inte en barriäreffekt på samma sätt som järnvägar och motorvägar. Den magnetfältsproblematik som uppstår med beaktande av framtida strömlaster kan hanteras genom uppförande av kompaktstolpar alternativt förvärv av bostadsfastigheter.

Placering av stolpar på enskilda fastigheter

Vad gäller synpunkter från vissa fastighetägare vad placering av vissa stolpar på deras fastigheter har inte Svenska kraftnät beslutat om den slutliga placeringen, utan den kan komma att ändras om och när projektering för en eventuell ändrad sträckning görs.

Magnetiska fält

Svenska kraftnät anser att när det gäller magnetiska fält från kraftledningar finns det inga säkerställda hälsorisker, trots att man har forskat inom området i mer än 30 år och därför finns det heller inga fastställda gränsvärden för exponering för magnetiska fält. I stället tillämpar Svenska kraftnät rekommendationen *Myndigheternas försiktighetsprincip om lågfrekventa elektriska och magnetiska fält* som Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen, dåvarande Strålskyddsinstitutet och Arbetsmiljöverket gemensamt har formulerat. Denna försiktighetsprincip har sedan stadfästs i Svenska kraftnäts magnetfältspolicy som säger att verket ska vidta åtgärder om människor varaktigt exponeras för magnetfält från kraftledningar som avviker

väsentligt från det normala. En förutsättning är att kostnaderna och konsekvenserna i övrigt är rimliga.

Mot denna bakgrund har Svenska kraftnät satt som ett praktiskt riktmärke att magnetfält över 4,0 mikrotlesla i genomsnittligt årsmedelvärde bör anses utgöra en väsentlig avvikelse från det normala. När verket projekterar helt nya ledningar har de valt att höja ambitionsnivån ytterligare. I sådana fall eftersträvar de en dragning av kraftledningar som säkerställer att magnetfälten inte överstiger 0,4 mikrotlesla där människor bor eller vistas varaktigt.

Det finns tre anledningar till att Svenska kraftnät har valt att tillämpa denna högre ambitionsnivå för nya kraftledningar. Den första är att Svenska kraftnät därmed ökar marginalerna för nya forskningsrön som kan komma att bidra till ökad kunskap om risker. Den andra är att Svenska kraftnät av erfarenhet vet att det över decennier ofrånkomligen sker ny exploatering efter ledningarna. Den tredje är att det vid nybyggnad av kraftledningar oftast är förenat med i sammanhanget marginella merkostnader att sänka magnetfältsnivån till 0,4 mikrotlesla.

Den omständigheten att Svenska kraftnät har valt att lägga ribban på en mycket hög nivå vid nybyggnad av kraftledningar kan emellertid inte tas till intäkt för att nu drastiskt skärpa kraven för redan befintliga ledningar. Att i praktiken sätta ett gränsvärde på 0,4 mikrotlesla i alla koncessionsärenden saknar inte bara stöd i forskningen och i miljöbalkens försiktighetsprincip, utan skulle också medföra oöverskådliga konsekvenser för svensk elförsörjning, bland annat i form av kostnader för ombyggnation och avbrottshantering, samt nya markintrång.

Med dagens beräknade strömlaster finns det ca 345 bostadshus på ledningssträckan Kimstad–Sege–Arie som har magnetfält mellan 0,4 mikrotlesla och 3,9 mikrotlesla (fastigheterna i Staffanstorp borträknade). I genomsnitt kostar en flytt eller ombyggnad av en ledning (tre stolpar, flytt 71–130 meter) ca sex miljoner kronor. En ombyggnad av ledningen vid samtliga fastigheter där magnetfältet överstiger 0,4 mikrotlesla skulle, förutsatt att detta är intrångsmässigt och i andra hänseenden möjligt, uppgå till 2 000 miljoner kronor.

De skärmslingor som Svenska kraftnät hittills har installerat har varit utvecklingsprojekt. Kostnaden för en skärmslinga är ca en miljon kronor för uppförande och ca 40 000 kr/år för underhåll. En skärmslinga medför en ökad energiförlust om ca 5 000 kW/år. En skärmslinga kan reducera magnetfältet med omkring 50 procent. Mot bakgrund av detta anser Svenska kraftnät att skärmslingor bara ska uppföras undantagsvis, när inga andra rimliga alternativ står till buds.

Svenska kraftnät anser att deras magnetfältsberäkningar är fullt tillförlitliga. Avståndet mellan byggnad och ledningens mittfas är endast en av flera faktorer som används när magnetfält beräknas. Linhöjd och fasavstånd räknas också in och dessa kan variera beroende på olika förhållanden längs ledningen. Hit hör terrängen och stolparnas tekniska utförande. Därför kan två bostadshus som båda ligger 40 meter från en ledning få olika magnetfältsvärden.

Magnetfältsnivån i beräkningen för hela sträckan Kimstad–Sege–Arrie baseras på en prognos för framtida årsmedelströmvärden. Eftersom strömbelastningen på ledningar hela tiden förändras, beroende bl.a. på årstid och elförbrukning, ökar och minskar samtidigt även magnetfälten.

Svenska kraftnät har inte resurser för att mäta magnetfält på fastigheter och kan därför inte tillmötesgå sådana önskemål. En mätning är dessutom momentan och kompletterande beräkningar för att omvandla värdet till ett årsmedelvärde krävs ändå. Eftersom strömlasten på en ledning hela tiden förändras, beroende på årstid och elförbrukning, varierar även magnetfälten. Mätning i stället för beräkning har därför begränsat värde.

Utifrån de beräknade framtida strömlasterna har Svenska kraftnät gjort nya magnetfältsberäkningar för de bostadshus som ligger inom 100 meter från ledningen. Längs ledningssträckan Hurva–Sege har bostadshus inom 110 meter tagits med i beräkningen på grund av de ökade strömlasterna. Enligt Svenska kraftnät finns det tolv byggnader som med dagens beräknade framtida strömlaster uppvisar ett årsmedelvärde för magnetfältet som överstiger 4,0 mikrotelsa.

Elektriska fält

Enligt Svenska kraftnät beror urladdningarna på de elektriska fälten under eller bredvid kraftledningar. Urladdningarna minskar eller ökar i samband med väderleken och har inget samband med ledningens strömlast. Elektriska fält på denna nivå betraktas dock inte som en hälsorisk och ska inte heller utgöra en risk för TV-apparater eller andra installationer. De elektriska fälten minskar snabbt med avståndet och elimineras eller reduceras av exempelvis en avskärmning eller plantering av ett buskage.

Plåttak och andra metallföremål i närheten av kraftledningar kan medföra problem med elektriska urladdningar. Problemen kan ofta elimineras genom att metallföremål jordas. Fastighetsägare som har fortsatta problem med elektriska fält uppmanas att ta kontakt med Svenska kraftnät för kontroll och bedömning av lämpliga åtgärder.

Ljud från stationer

Svenska kraftnät anser att det är ledningen som är koncessionspliktig, inte stationen. Svedala kommun bör i stället förelägga verksamhetsutövaren att utreda bullerfrågan.

Ersättning för markintrång

Svenska kraftnät framför att ledningsrätt gäller för all framtid och omprövas inte i samband med förlängning av en nätkoncession. Värdeminskning och skador på berörda fastigheter har reglerats med engångsersättning enligt gällande praxis i samband med att ledningen byggdes. Missbelåtenhet kring de åtgärder som uppkommer i samband med underhåll och reparationer ska regleras och ska därför formellt skickas till Svenska kraftnät.

Svenska kraftnät anser att skogligt anpassade och skötta ledningsgator är av största vikt för driftsäkra kraftledningar med god underhållsekonomi. Därför kan inte Svenska kraftnät tillåta att kraftledningsgatan återplanteras med högväxande skog.

Samråd

Svenska kraftnät framför att samråd med allmänhet, länsstyrelser, kommuner och övriga myndigheter har skett enligt bestämmelserna i 5 kap. 4 § miljöbalken.

De fastighetsägare med fastighet inom 100 meter på var sida av ledningen står med i sändlistan för utskick av samrådsunderlag. Detta inkluderar även fastigheterna längs utredningsalternativ 4.

Svenska kraftnäts samråd med Försvarmakten har skett enligt bestämmelserna i 6 kap. 4 § miljöbalken. I samrådet har Försvarmakten varit tydlig med att man inte vill att utredningsalternativ 4 leds in i övningsfältet Revingehed, som är av riksintresse för totalförsvaret. Därför är utredningsalternativ 4 anpassat till att följa längs övningsfältets västra gräns.

Tillämpliga bestämmelser

Tidigare prövade regeringen koncessionsärenden som första och enda instans när ansökan avsåg en ledning med en spänning som översteg 145 kilovolt och ärendet var tvistigt. Nya bestämmelser om prövning av nätkoncession trädde i kraft den 1 juni 2013 (SFS 2013:207). De nya bestämmelserna innebär bl.a. att Energimarknadsinspektionen fortsättningsvis prövar ansökningar om nätkoncession som första instans när det gäller ledningar med en spänning överstigande 145 kilovolt, även om någon har motsatt sig bifall. Koncessionsärenden som har inletts hos regeringen före den 1 juni 2013 men ännu inte avgjorts ska dock prövas av regeringen (punkten 2 i övergångsbestämmelserna).

Vid meddelande av nätkoncession för linje gäller bestämmelserna i 2 kap. 6–10 §§ ellagen (1997:857). En nätkoncession för linje får meddelas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt och beviljas endast den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva nätverksamhet. En nätkoncession för linje får som huvudregel inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas får dock mindre avvikelser göras.

Enligt 2 kap. 11 § ellagen ska en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Av 2 kap. 8 a § ellagen framgår att de allmänna hänsynsreglerna och hushållningsbestämmelserna i 2–4 kap. miljöbalken och bestämmelserna om miljökvalitetsnormer i 5 kap. 3 § miljöbalken ska tillämpas vid en prövning av en nätkoncession för linje. Vidare ska en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet och kraven på miljökonsekvensbeskrivningen gäller 6 kap. miljöbalken.

Av 3 kap. 6 § miljöbalken framgår att områden av riksintresse för naturvärden och kulturmiljövärden ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Av 3 kap. 7 § första stycket miljöbalken framgår det att mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utvinningen av dessa. Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse ska enligt paragrafens andra stycke skyddas mot sådana åtgärder utan den begränsning som annars följer av uttrycket ”så långt som möjligt”.

Av 3 kap. 9 § miljöbalken framgår det att mark- och vattenområden som är av betydelse för totalförsvaret ska skyddas så långt som möjligt mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen.

I 4 kap. 2–8 §§ miljöbalken anges ett antal särskilt utpekade områden som enligt 4 kap. 1 § första stycket miljöbalken, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena i sin helhet är av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får enligt andra punkten i nämnda stycke komma till stånd i dessa områden endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- eller kulturvärden.

Enligt 4 kap. 8 § miljöbalken får en användning av mark och vatten som kan påverka ett Natura 2000-område och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 § a § komma till stånd endast om sådant tillstånd lämnats. Tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 § a § om verksamheten eller åtgärden kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen gör följande bedömningar angående Svenska kraftnäts ansökan om förlängd giltighetstid för nätkoncession samt ansökan om ny koncession för sträckningen genom Staffanstorps tätort.

Regeringens prövning som första instans

Ei är numera första instans att pröva ansökningar om nätkoncession för sådana ledningar som detta ärende avser. Ärenden som har inletts hos regeringen före den 1 juni 2013, men ännu inte avgjorts, ska dock prövas av regeringen.

I detta ärende inleddes prövningen hos regeringen den 26 juni 2012, dvs. före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna. Således ska regeringen som första instans pröva Svenska kraftnäts ansökan.

Återförvisning av ärendet

Vissa intressenter har anfört att ärendet bör avvisas alternativt återförvisas till Ei för förnyad handläggning.

Regeringen delar Ei:s uppfattning att det inte förelåg hinder för inspektionen att besluta om ett yttrande i ärendet och överlämna ärendet till regeringen. Regeringen finner inte heller att skäl har framkommit vid handläggningen hos regeringen för att återförvisa ärendet. Regeringen avslår därför yrkandena om att ärendet ska avvisas eller återförvisas till Ei för förnyad handläggning.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Enligt regeringen får de i ärendet redovisade miljökonsekvensbeskrivningarna med kompletteringar anses uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken och bör därför godkännas.

Anläggningens lämplighet från allmän synpunkt

Ledningen ingår i stamnätet varför samtliga delsträckor är av stor betydelse för elförsörjningen i södra Sverige. Stamnätets funktion i den berörda delen är bl.a. att klara elförsörjningen i nord-sydlig riktning och att överföra den el som produceras i Oskarshamnsverket. Ledningen sträcker sig från Kimstad i Norrköpings kommun till Arrie i Svedala

kommun och har en total längd av ca 500 km. Regeringen finner att den sökta anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

Prövningen av ledningssträckan

Prövningen avser en förlängd giltighetstid för fem befintliga nätkoncessioner som avser 400 kV ledningen Kimstad–Sege–Arrie inom Östergötlands, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län. Prövningen avser den i dag befintliga ledningssträckan med två undantag:

1. Dels en ny ledningssträckning vid passagen genom Staffanstorps tätort. Denna nya ledningssträckning fanns inte med Svenska kraftnäts ursprungliga ansökan om nätkoncession utan i stället har utredning om ledningssträckan tagits fram under handläggningen hos Ei. Svenska kraftnät ändrade därefter sin ansökan för denna ledningssträckning och ansökte om koncession även för den nya ledningssträckan. Ei har därefter även föreslagit den nya ledningssträckan i enlighet med den nya ansökan i det förslag till beslut som inspektionen har överlämnat till regeringen.
2. Dels en ny ledningssträckning söder om Södra Sandby. Denna nya ledningssträckning fanns inte med Svenska kraftnäts ansökan om koncession utan i stället har utredning om ledningssträckan tagits fram vid handläggningen hos Ei. Ei har föreslagit den nya ledningssträckan, med en mindre justering, i det förslag till beslut som inspektionen har överlämnat till regeringen.

Mot bakgrunden av ovan kommer regeringen att redovisa sina ställningstagande för de två nya ledningssträckningarna var för sig samt den befintliga ledningsdragningen i beslutet.

Ledningssträckningen genom Staffanstorps tätort

Som ett resultat av utredningar i ärendet vid handläggningen hos Ei ändrade Svenska kraftnät i en skrivelse av den 1 juli 2005 sin ansökan så att den numera avser en ny sträckning avseende passagen genom Staffanstorps tätort. Ledningen föreslås få en ny förläggning på en sträcka om ca 2 km som förläggs parallellt med E.ON Elnät Sverige AB:s (E.ON) två befintliga 130 kV ledningar och norr om trafikleden. Den nya sträckningen innebär att ledningen flyttas 80 till 120 meter norrut i förhållande till befintlig ledning. Ledningen byggs i portalstolpar med något lägre fashöjd än nuvarande ledning och med samma avstånd mellan stolparna som E.ON:s ledningar. Vid Gullåkra mosse viker ledningen av mot öster så att Gullåkra mosse inte påverkas.

Svenska kraftnät har även redovisat ett alternativ där ledningen förläggs i markkabel ca 2 km från en ny terminalstation väster om samhället till en ny terminalstation vid Gullåkra öster om samhället. Svenska kraftnät har uppgett att kostnaderna beräknas uppgå till ca 60 miljoner kronor (55

miljoner kronor mer än luftledningsalternativet). Svenska kraftnät har framfört att kabelalternativet medför en ökad sårbarhet i elsystemet, då fel på en luftledning åtgärdas på maximalt något dygn, medan ett kabelfel kan ta veckor att lokalisera och reparera.

Regeringen konstaterar först att den utredning som finns i ärendet är fullgod för att regeringen ska kunna göra en bedömning i sak.

I ärendet har flera aktörer pekat på problematiken med magnetiska fält och att ledningen av detta skäl antingen bör få en annan sträckning och/eller grävas ned i marken. Frågan om oron för magnetiska fält får i dessa fall vägas emot samhällets behov av el. Det rör sig om en befintlig ledning som går igenom ett tätbefolkat område där det även bedrivs jordbruksverksamhet. Det finns därför begränsade möjligheter till alternativa ledningsdragningar i området.

Vad gäller magnetiska fält konstaterar regeringen att det inte finns några klara gränsvärden för när magnetiska fält kan innebära en hälsorisk människor. Dock innebär förekomsten av magnetiska fält en oro för människor som måste beaktas i ärenden som rör nätkoncession för linje.

I Ei:s förslag till beslut har inspektionen föreslagit att den aktuella ledningen ska få en annan sträckning genom Staffanstorps tätort. Skälet till detta är att färre bostäder kommer drabbas av högre magnetfält med denna ledningsdragning.

Av utredningen i ärendet framgår att den nya ledningssträckningen kommer att innebära att 160 bostadshus som i dag har magnetfält i intervallet 0,4 till 2 mikrottesla skulle få minskade magnetfält till under 0,4 mikrottesla vid samtliga bostäder. Vidare skulle de planerade ökade strömlasterna på den befintliga sträckningen leda till att det kommer att finnas ca 160 bostadshus med ett årsmedelvärde för magnetfälten i intervallet 0,4–3,8 mikrottesla. För 26 av dessa bostadshus skulle årsmedelvärde vara 3,0 mikrottesla eller mer. För det nya sträckningsalternativet kommer de ökade strömlasterna innebära att magnetfälten om ca 0,4 mikrottesla för alla bostadshus.

Som framgår ovan kommer en flytt av ledningen genom Staffanstorps tätort att få effekten att magnetfälten minskar för ett antal berörda fastigheter i befintlig sträckning. I en bedömning måste dock även överväganden om att flytten innebär en kostnad för Svenska kraftnät och att den nya ledningssträckningen innebär en olägenhet för andra fastighetsägare vägas in.

Regeringen anser att med beaktande av de fördelar en ändring av sträckningen i form av kraftigt minskade magnetfält för ett stort antal fastighetsägare, ska sträckningen genom Staffanstorps tätort förläggas i enlighet med sträckningen i Ei:s yttrande.

Ett antal remissinstanser har framfört att den föreslagna nya ledningssträckan genom Staffanstorps tätort bör markförläggas i stället för att dras fram som luftledning. Svenska kraftnät motsätter sig detta av driftsäkerhetsskäl samt att kostnaderna för att markförlägga en ledning vida överstiger kostnaderna för en luftledning med stamnätets spänningsnivåer och att det finns tekniska hinder mot att kablifiera växelströmsförbindelser på längre sträckor. Även Ei har i sitt yttrande till regeringen förordat luftledningsalternativet då inspektionen anser att miljövinster med ett kabelalternativ inte är så stora att de motiverar en merkostnad om drygt 50 miljoner kronor och en ökad sårbarhet i elsystemet.

I denna fråga delar regeringen Ei:s bedömning och anser därför att den nya ledningssträckan bör förläggas som luftledning.

Ledningssträckan vid Södra Sandby

Svenska kraftnät redovisade 2007 ett ombyggnadsalternativ söder om passagen vid Södra Sandby. Ledningen föreslås få en ny förläggning på en sträcka om ca 9,9 km. Kostnaden för ombyggnadsalternativet har av Svenska kraftnät beräknats uppgå till 70–80 miljoner kronor. Beloppet innefattar såväl byggkostnaden som kostnaden för nya intrång och rivning av den gamla ledningen. Svenska kraftnät förordar den befintliga sträckningen genom samhället eftersom verket bl.a. anser att förslaget innebär negativa konsekvenser för landskapsbilden och naturmiljön.

Regeringen konstaterar först att den utredning som finns i ärendet är fullgod för att regeringen ska kunna göra en bedömning i sak.

I ärendet har flera aktörer pekat på problematiken med magnetiska fält och att ledningen av detta skäl antingen bör få en annan sträckning och/eller grävas ned i marken. Frågan om oron för magnetiska fält får i dessa fall vägas emot samhällets behov av el. Det rör sig om en befintlig ledning som går igenom ett tätbefolkat område där det även bedrivs jordbruksverksamhet. Det finns därför begränsade möjligheter till alternativa ledningsdragningar i området.

Vad gäller magnetiska fält konstaterar regeringen att det inte finns några klara gränsvärden för när magnetiska fält kan innebära en hälsorisk människor. Dock innebär förekomsten av magnetiska fält en oro för människor som måste beaktas i ärenden som rör nätkoncession för linje.

I Ei:s förslag till beslut har inspektionen föreslagit att den aktuella ledningen ska få en annan sträckning vid Södra Sandby. Skälet till detta är att färre kommer drabbas av högre magnetfält med denna ledningssträckning.

Av utredningen i ärendet framgår att den nya ledningsstäckningen kommer att innebära att 92 bostadshus som i dag har magnetfält i intervallet 0,4 till 3 mikrotlesa skulle få minskade magnetfält till under 0,4 mikrotlesa vid samtliga bostäder. Vidare skulle de planerade ökade strömlasterna på den befintliga sträckningen leda till att det kommer att finnas ca 190 bostadshus med ett årsmedelvärde för magnetfälten i intervallet 0,4–8,6 mikrotlesa. För 27 av dessa bostadshus skulle årsmedelvärde vara 3,0 mikrotlesa eller mer. För det nya ledningsalternativet kommer de ökade strömlasterna innebära att magnetfälten om ca 0,4 mikrotlesa för alla bostadshus förutom för två bostadshus där magnetfälten kommer att uppgå till ca 1 mikrotlesa.

Som framgår ovan kommer en flytt av ledningen vid Södra Sandby att få stora konsekvenser för de fastigheter som drabbas av magnetfält med drastiskt minskning av magnetfälten för berörda fastigheter i befintlig sträckning. I en bedömning måste dock även överväganden om att flytten innebär en kostnad för Svenska kraftnät och att den nya ledningssträckningen innebär en olägenhet för andra fastighetsägare vägas in.

Vad gäller kostnaden för Svenska kraftnät att flytta ledningen vid Södra Sandby så överstiger kostnaden vida det belopp som en eventuell flytt genom Staffanstorps tätort skulle innebära. Mot detta får vägas att en flytt skulle innebära att boende i ca 190 bostadshus får drastiskt minskade magnetfält i sin omgivning. Regeringen delar Ei:s bedömning och finner därför med beaktande av de fördelar en ändring av sträckningen i form av minskade magnetfält att sträckningen vid Södra Sandby ska förläggas i enlighet med sträckningen i Ei:s yttrande.

Ett antal remissinstanser har framfört att den föreslagna nya ledningssträckan vid Södra Sandby bör markförläggas i stället för att dras fram som luftledning. Svenska kraftnät motsätter sig detta av driftsäkerhetsskäl samt att kostnaderna för att markförlägga en ledning vida överstiger kostnaderna för en luftledning och att det finns tekniska hinder mot att kablifiera växelströmsförbindelser på längre sträckor.

Regeringen anser i likhet med bedömningen av den nya ledningssträckningen vid Staffanstorps tätort att de potentiella miljövinster med ett kabelalternativ inte motiverar en merkostnad och som därtill skulle innebära en ökad sårbarhet i elsystemet. Regeringen anser därför att den nya ledningssträckan vid Södra Sandby bör förläggas som luftledning.

Befintlig ledningssträckning

Förutom förslagen om de två ändrade delsträckningarna avser prövningen förlängd koncession för den befintliga stäckningen. I Ei:s yttrande har inspektionen föreslagit vissa villkor som berör den befintliga ledningssträckning men har i övrigt föreslagit att Svenska

kraftnät ska få förlängd nätkoncession för dessa stäckningar. Regeringen ser inga skäl för att göra någon annan bedömning i denna fråga. Nedan framgår de villkor som berör delar av dessa ledningssträckor under rubriken Villkor.

Villkor

Villkoren i Ei:s yttrande

Ei har i sitt yttrande föreslagit att beviljandet av koncession ska förenas med fyra villkor. Vad gäller villkoren 1 och 4 är regeringens bedömning att dessa villkor ska tas med i beslutet i enlighet med Ei:s förslag.

Vad gäller villkoren 2 och 3 i Ei:s förslag, rörande de åtgärder Svenska kraftnät ska vidta för bostadshus med höga magnetfält, delar regeringen uppfattningen att åtgärder behöver genomföras vid vissa fastigheter, men med beaktande av de nya magnetfältsberäkningarna gör regeringen följande tillägg och ändringar i dessa villkor jämfört med Ei:s förslag.

Svenska kraftnät har under 2013 gjort nya beräkningar av magnetfälten för den befintliga ledningssträckan, utifrån förutsättningen att i framtiden kommer stora delar av sträckningen ha lägre strömlaster jämfört med tidigare beräkningar. Det innebär att för vissa av de fastigheter som finns uppräknade i villkoren 2 och 3 i Ei:s förslag kommer de magnetiskafälten att minska till en acceptabel nivå. Det finns därmed inte skäl för regeringen att föreskriva att åtgärder ska vidtas för att minska magnetfälten på dessa fastigheter utöver de minskningar av magnetfälten som kommer att ske i samband med de minskade strömlasterna.

Av Svenska kraftnäts beräkningar från 2013 framgår dock att fastigheterna [redacted] i Högsbys kommun, [redacted] i Olofströms kommun, [redacted] i Höörs kommun, [redacted] i Eslövs kommun samt [redacted] och [redacted] i Kristianstads kommun, kommer att få höga magnetfält på sina fastigheter även i framtiden.

Regeringen anser att bostadshusen på dessa fastigheter kommer att ha så höga magnetfält att det krävs åtgärder från Svenska kraftnäts sida för att reducera magnetfälten vid dessa bostäder. Svenska kraftnät ska därför vidta lämplig åtgärd genom att förvärva byggnad eller fastighet, bygga om ledningen förbi aktuella bostäder, flytta bostadshus eller, i de fall det är möjligt, bygga skärmslingor i syfte att reducera exponeringen från magnetfälten. Väljer Svenska kraftnät alternativet med skärmslingor ska affärsverket dokumentera att en reduktion av magnetfälten för fastigheten kan uppnås med minst 50 procent.

Regeringen har vid bedömningen ovan utgått från Svenska kraftnäts uppgifter om att affärsverket inom en snar framtid kommer att sänka strömlasterna på vissa delar av sträckningen vilket i sin tur kommer att leda till minskade magnetiska fält på dessa sträckor. Det kan dock inte uteslutas att det kan inträffa omständigheter i framtiden som innebär att Svenska kraftnät inte genomför sänkningarna av strömlasterna enligt redovisade planer. Regeringen anser därför att beslutet även bör kompletteras med ett villkor om att Svenska kraftnät ska rapportera till Ei när de planerade sänkningen av lasterna har genomförts. Om Svenska kraftnät helt eller delvis inte genomför de planerade sänkningarna, eller höjer strömlasterna igen efter det att sänkningen av strömlasterna har skett, ska Svenska kraftnät i stället redovisa lämplig åtgärd i form av att förvärva byggnad eller fastighet, bygga om ledningen förbi aktuella bostäder, flytta bostadshus eller, i de fall det är möjligt, bygga skärmslingor i syfte att reducera exponeringen från magnetfälten, för de fastigheter som inte är med i fastighetsuppräknningen ovan och som inte kommer att få godtagbar magnetfältsexponering på grund av att sänkningen av strömlasterna inte har skett. Väljer Svenska kraftnät alternativet med skärmslingor ska affärsverket dokumentera att en reduktion av magnetfälten för byggnaden kan uppnås med minst 50 procent.

Nya villkor

Dragningen över fastigheten [REDACTED]

Av utredningen i ärendet framgår att den föreslagna nya ledningsdragningen vid Södra Sandby bl.a. är planerad att dras över fastigheten [REDACTED] i Lunds kommun, och även direkt över ett bostadshus som är beläget på fastigheten. Vidare framgår det av handlingarna att det är NCC ROAD AB som äger fastigheten och bostadshuset hyrs ut med ett korttidskontrakt.

För att kunna dra ledningen över fastigheten [REDACTED] behöver således det berörda bostadshuset på fastigheten lösas in eller flyttas. Regeringen anser därför att vid dragningen över fastigheten [REDACTED] i Lunds kommun ska Svenska kraftnät vidta lämplig åtgärd för att förvärva byggnad eller fastighet eller flytta berört bostadshus för att undvika hög exponering från de elektriska och magnetiskafälten i huset.

Natura 2000-området vid passagen vid Södra Sandby

Vid den föreslagna passagen vid Södra Sandby kommer ledningen att gå i den västra kanten av Revingefältet och tre portalstolpar kommer att placeras ut i området. De stora och centrala delarna av området berörs dock inte. Revingefältet är ett s.k. Natura 2000-område, dvs. ett område som av regeringen har förklarats vara ett naturområde med särskilt skyddsvärde. Regeringen anser att ledningen medför små konsekvenser

för riksintresset i denna del av Natura 2000-området och att ledningen således kan förläggas enligt föreslagen sträckning inom Revingefältet.

Dock är det viktigt att de skyddsvärden som Natura 2000-områden ska bibehålla eller uppnå inte påverkas i större omfattning än vad som är nödvändigt. Vid den tilltänkta nya sträckningen vid Södra Sandby kommer den nya ledningen förläggas vid de yttre delarna av den västra kanten i Natura 2000-området Revingefältet. Svenska kraftnät ska därför före och under arbetet med att dra ledningen genom Natura 2000-området Revingefältet samråda med Lunds kommun och Länsstyrelsen i Skånes län för att säkerställa att arbetet utförs samt att ledningarna och ledningsstolparna placeras så att minsta möjliga påverkan uppstår på området.

Vidare används även delar av Revingefältet som övningsfält av Försvarmakten. Övningsfältet är utpekad som riksintresse för totalförsvaret. Det är därför nödvändigt att ledningen och tillhörande stolpar är ordentligt hindermarkerade för att Försvarmakten fortsatt ska kunna nyttja övningsfältet utan betydande begränsningar. Svenska kraftnät ska därför förse den del av ledningen som kommer att byggas inom Revingeheds övningsfält med hindermarkering. Omfattningen och utförandet av hindermarkeringen ska före utförandet beslutas i samråd med Försvarmakten och Fortifikationsverket.

Övrigt

Regeringen finner slutligen inte skäl att ta in ytterligare villkor i beslutet och avslår yrkandena om ytterligare villkor i beslutet.

Övriga frågor

Riksintresse för landets materialförsörjning

Vid den föreslagna passagen vid Södra Sandby kommer ledningen att gå vid den norra delen av ett riksintresse för kvartitiskt sandsten. De stora och centrala delarna av området berörs dock inte.

Regeringen anser därför att ledningen medför små konsekvenser för riksintresset och att ledningen således kan förläggas enligt föreslagen sträckning vid ytterkanten av riksintresset.

Strandskydd och biotopskydd

Regeringen påminner om att Svenska kraftnät kan behöva tillstånd eller dispenser från föreskrifter för att Svenska kraftnät ska få dra ledningar vid Revingefältet och Ökärr.

Begränsning av strömlasten

Vissa aktörer har anfört att regeringen bör besluta om en begränsning av strömlasten.

Vad gäller frågan om begränsning av strömlasten har viss hänsyn till effekterna av den ökade strömlasten gjorts vid bedömningen genom att regeringen beslutar om delvis ändrade ledningssträckor för delar av delsträckan Hurva–Sege och i de villkor som beslutet förenats med. Regeringen finner inte skäl att därutöver besluta om ytterligare åtgärder som avser strömlasten.

Syn

I ärendet har yrkanden om att syn ska ske på plats framförts. Regeringen finner inte att en syn är nödvändig, varför yrkandet avslås.

Ledningsstolpars placering

I ärendet har yrkanden om vissa ledningsstolpars placering framförts. Regeringen anser att som huvudregel bör man inte i beslutet om nätkoncession föreskriva vilken placering en ledningsstolpe ska ha för att ge koncessionshavaren och berörda fastighetsägare möjlighet att inom koncessionsbeslutets gränser gemensamt finna den bästa lösningen för ledningsstolpens exakta placering.

Regeringen avslår därför dessa yrkanden. Regeringen erinrar dock om att Svenska kraftnät bör samråda med berörda fastighetsägare vid uppförandet av nya ledningsstolpar och i möjligaste mån anpassa lokaliseringen efter fastighetsägarnas önskemål.

Ersättning och stationers placering

I ärendet har ett antal intressenter framställt yrkanden om ersättning för markintrång och olika transformatorstationers placeringar utmed ledningen. Detta är yrkanden som inte prövas inom ramen för ett koncessionsärende utan i stället kan prövas i andra sammanhang, t.ex. vid prövning av bygglov eller ledningsrättsförfarande. Dessa yrkanden ska därför inte tas upp till prövning.

Bullerfrågor

Vissa yttranden har tagit upp frågeställningar om tidvis höga ljud från transformatorstationer och ledningar. Vad gäller denna fråga är regeringens bedömning att ljudeffekterna från ledningen inte är så stora att de medför störningar som motiverar åtgärd. Vad gäller höga ljud från transformatorstationer är det inte möjligt att i denna prövning föreskriva särskilda villkor vad gäller buller från dessa stationer eftersom prövningen inte avser transformatorstationer.

Övriga yrkanden

I Ei:s förslag till beslut, *se bilaga 4*, har gjorts bedömningar gällande de yrkanden som framfördes hos inspektionen. Regeringen instämmer i de bedömningar som Ei har gjort i sitt yttrande i de delar som inte särskilt tas upp i detta beslut.

Övriga bestämmelser i ellagen

Regeringen gör bedömningen att ansökan uppfyller övriga krav som uppställs i ellagen.

Nätkoncessions giltighetstid

Nätkoncessionen erhåller anläggningsnumret 8000 FB och gäller tills vidare med möjligheten till omprövning efter 40 år.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis godkänner regeringen de i ärendet redovisade miljökonsekvensbeskrivningarna med kompletteringar och beviljar Svenska kraftnät förlängd giltighetstid för 400 kV ledningen Kimstad–Sege–Arrie inom Östergötlands, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län dock med två nya ledningsstäckningar genom Staffanstorps tätort och vid Södra Sandby. Beslutet förenas med sju villkor.

På regeringens vägnar



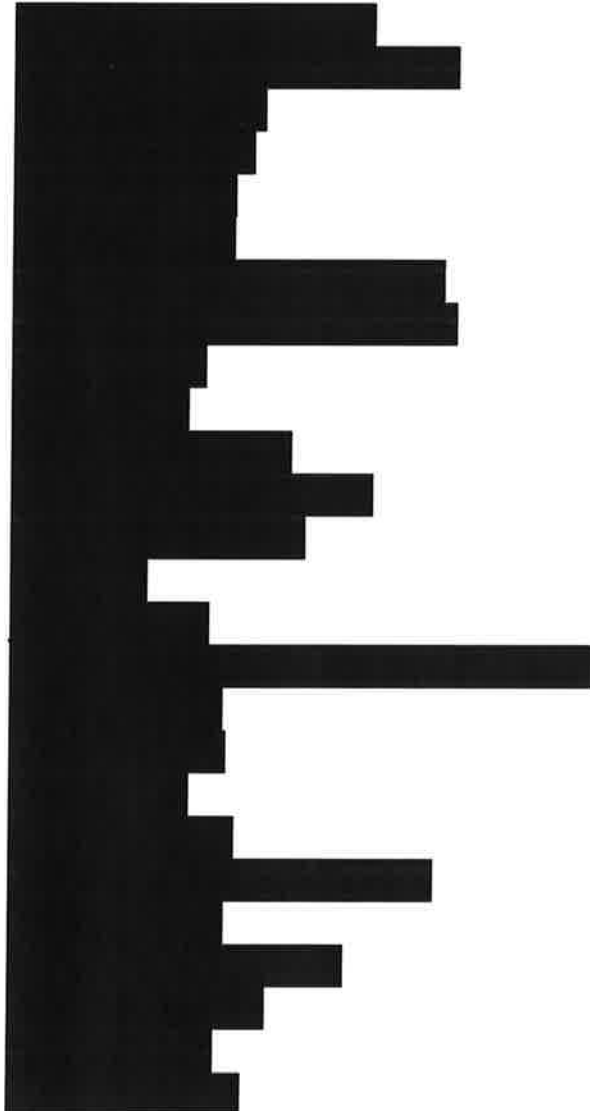
Ibrahim Baylan



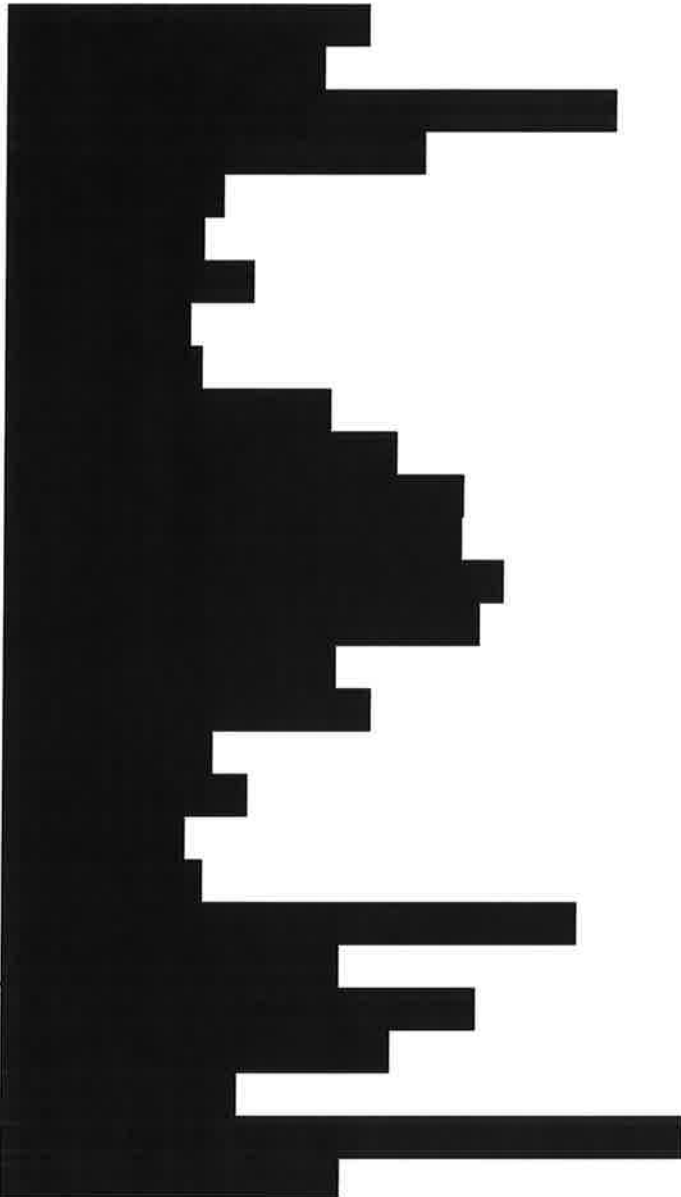
Jan-Olof Lundgren

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Försvarsdepartementet/MFI 3
Finansdepartementet/Ba 2
Näringsdepartementet/Jm
Näringsdepartementet/PUB
Länsstyrelsen i Skånes län
Energimarknadsinspektionen
Fortifikationsverket
Försvarsmakten
Strålsäkerhetsmyndigheten
Burlövs kommun
Eslövs kommun
Lunds kommun
Olofströms kommun
Nybro kommun
Staffanstorps kommun
Svedala kommun



[REDACTED]



Övriga berörda fastighetsägare enligt fastighetsförteckningen kommer att få information om utgången av ärendet med hänvisning till att man kan finna beslutet på en webbsida på regeringens hemsida alternativt beställa beslutet hos Miljö- och energidepartementet.